

معیارهای فیزیکی انتخاب همسر در دانشجویان دانشگاه‌های تهران

*راضیه نصیرزاده^۱، دکتر کاظم رسول‌زاده طباطبایی^۲

خلاصه

مقدمه: پژوهش حاضر با هدف بررسی معیارهای فیزیکی انتخاب همسر در دانشجویان و مقایسه‌ی این معیارها در دانشجویان دختر و پسر، متاهل و مجرد و در سنین مختلف اجرا گردید.

روش کار: تعداد ۱۱۲۶ دانشجو (۴۳۲ پسر و ۶۹۴ دختر) به شیوه‌ی نمونه‌گیری در دسترس از بین دانشجویان مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاه‌های تهران، شاهد، شهید بهشتی، تربیت مدرس، الزهرا، علم و فرهنگ و دانشگاه‌های آزاد شهر تهران انتخاب و با استفاده از پرسش‌نامه‌ی محقق‌ساخته‌ی "بررسی معیارهای فیزیکی انتخاب همسر" مورد ارزیابی قرار گرفتند. داده‌های پژوهش با استفاده از روش‌های آماری توصیفی و آزمون همگونی مجذور خی مورد تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: در پژوهش حاضر بین دختران و پسران و سنین مختلف دانشجویان از لحاظ ملاک‌های فیزیکی انتخاب همسر، میزان تفاوت سن بین زوجین، جزئیات ظاهری صورت و بدن تفاوت معنی‌دار وجود داشت. حدود ۷۳ درصد پسران به کمتر بودن سن زن اعتقاد داشتند درحالی که ۹۵ درصد دختران ترجیح می‌دادند همسرشان از آن‌ها بزرگ‌تر باشد. دختران، پسرای سبزه با بینی کشیده و بلند قامت را می‌پسندیدند و پسران برای داشتن همسری با پوست سفید، بینی کوچک و قامت متوسط تمایل بیشتری ابراز نمودند.

نتیجه‌گیری: جنس و سن دانشجویان در سلاقی آن‌ها برای معیارهای فیزیکی انتخاب همسر نقش موثری دارند. اکثریت بارز افراد تمایل به کمتر بودن سن زن نسبت به شوهر داشتند. جذابیت جسمانی همانند اکثر مطالعات نقش مهمی در انتخاب همسر دارند.

واژه‌های کلیدی: انتخاب همسر، دانشجویان، جذابیت فیزیکی، سن

مقدمه

انسان در طول حیات خود پیوسته در حال انتخاب است و در هر انتخاب، خواسته یا ناخواسته، هشیار یا ناهشیار ملاک‌هایی را مبنا قرار می‌دهد. تعدادی از این ملاک‌ها مختص به فرد و برخی نیز تقریباً بین همه‌ی اعضای یک گروه، از نظر جنس یا نوع مشترک می‌باشند (۱). ترجیحات و ملاک‌های مشترک انسان‌ها برای انتخاب همسر^۱، مورد قبول عموم مردم و همین‌طور بسیاری از رشته‌های علمی، از جمله جامعه‌شناسی، ژنتیک و زیست‌شناسی تکاملی است اما باس^۲ معتقد است که همسرگزینی اساساً پدیده‌ای روان‌شناختی است و رشته‌های مختلف روان‌شناسی این پدیده را از منظرهای مختلف مورد بررسی و پژوهش قرار می‌دهند (۲).

برای چگونگی انتخاب همسر به مواردی مانند انتخاب بر اساس تصادف از میان مجموعه‌ی محدودی از افراد اساساً شبیه به خود فرد (۳)، همتاهم‌سری یا گرایش به انتخاب همسر مشابه خود (۴) تکمیل‌کنندگی یا گرایش به انتخاب فرد مکمل و جذابیت بین‌فردی، دلایلی مانند سود بردن از روابط عاشقانه (نظریه‌ی تبادل اجتماعی)^۳، حفظ هماهنگی در تفکر و ارتباطات اجتماعی خود (نظریه‌ی توازن)^۴ اشاره شده است. دیدگاه زیست‌شناسی تکاملی، تبیین خود درباره‌ی انتخاب همسر را به این صورت مطرح می‌کند که انسان خود می‌شود تا احتمال پخش ژن‌های خود را به حداکثر برساند. در جریان تنازع بقا، شایسته‌ترین اعضای یک گونه به اندازه‌ی کافی زنده می‌مانند که ویژگی‌های خود را به نسل بعد انتقال دهند (۵) بنا بر این نیازمند آن هستند که همسری را انتخاب نمایند که خصایصی با کیفیت بالا^۵ داشته باشد (۶)، اما

*مؤلف مسئول: ایران، تهران، اتوبان تهران قم، دانشگاه شاهد، دانشکده‌ی روان‌شناسی

تلفن تماس: ۰۲۱-۱۲۲۴۲۳۰۰ raznasirzadeh@gmail.com

تاریخ ویرایش: ۸۷/۱۱/۱۰ تاریخ تایید: ۸۷/۵/۱۲

^۱دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه شاهد

^۲استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه شاهد

^۳Social Exchange Theory

^۴Balance Theory

^۵High-Quality Mating

^۱Mate Selection Preferences

^۲Buss

ویژگی‌های فیزیولوژیک متفاوت زنان و مردان باعث می‌گردد که راه کارهای متفاوتی برای پخش ژن‌های خود داشته باشند (۱). برای مثال زنان کمتر از مردان می‌توانند فرزند داشته باشند زیرا حداکثر طی یک دوره‌ی ۲۵ ساله توانایی بچه‌دار شدن داشته و هر بارداری نیز ۹ ماه طول می‌کشد. اما مردان طی دوره‌ای از بلوغ تا مرگ به لحاظ نظری می‌توانند هزاران فرزند داشته باشند. به نظر می‌رسد به خاطر وجود این تفاوت‌ها زنان باید انتخابی‌تر عمل کنند و با گزینش همسری که می‌تواند منابع مورد نیاز برای بقای فرزندان را تامین کند، سرمایه‌گذاری^۱ خود را به حداکثر برسانند. از سوی دیگر مردان می‌توانند با انتخاب همسری که از سلامت و جوانی مورد نیاز برای تولید مثل برخوردار است، سرمایه‌گذاری خود را به حداکثر برسانند. با این وصف مردان برای جذابیت جسمانی و زنان برای منابع^۲ ارزش بیشتری قایل می‌شوند. طبق این الگو مردان به نشانه‌های جوانی و سلامتی در همسر توجه بیشتری دارند زیرا این موارد، نشان‌دهنده‌ی امکان باروری بالاتر است. درحالی که زنان به طور کلی مردان مسن‌تر از خود را ترجیح می‌دهند (۷-۱۰) زیرا وضعیت مالی این مردان غالباً به گونه‌ای است که امکان فراهم ساختن منابع مالی را دارند.

زیبایی و جذابیت انسان که همواره یکی از مباحث مورد توجه و جنجال برانگیز در حوزه‌ی روان‌شناسی و نیز در میان عوام است (۱۱) در دهه‌ی گذشته یک حوزه‌ی پربار و مولد پژوهش را به خود اختصاص داده است (۱۲-۱۴)، به ویژه به نقش جذابیت جسمانی به عنوان یک متغیر مهم و معنی‌دار در انتخاب همسر تاکید شده است (۱۵-۱۸). طبق نظریه‌ی انتخاب جنسی در انتخاب همسر، ادراک جذابیت احتمال پذیرش فرد را بالا می‌برد چرا که افراد زیبا احتمال بارور شدن جفت‌شان را افزایش می‌دهند (۱۹-۲۱). بنا بر این به نظر می‌رسد جذابیت فیزیکی انسان‌ها علامت مهمی از ارزش همسری آن‌ها باشد که در انتخاب همسر مورد استفاده قرار می‌گیرد (۲۲). مطالعاتی که ارتفاع قامت را به عنوان یک مولفه‌ی مهم در جذابیت

فیزیکی مورد بررسی قرار داده‌اند از پاهای بلند (۲۳) و بلندی قامت به عنوان یک نشانه‌ی پسندیده‌ی اجتماعی (۲۴) که با وضعیت اجتماعی بهتر (۲۵، ۲۶)، اغواگری (۲۷) و مهارت رهبری (۲۸، ۲۹) مرتبط است نام برده‌اند. علاوه بر این بلندی قامت در مردان با موفقیت توالدی بیشتر (۳۰)، سابقه‌ی قرارهای عشقی و دوام بیشتر رابطه با شرکای جنسی و کاهش احتمال ناباروری پیوند دارد (۳۱، ۳۲). بنا بر این برخی روان‌شناسان تکاملی استدلال می‌کنند که زنان، مردان بلندقامت را ترجیح می‌دهند (۳۳) و مستقیماً ترجیح خود را برای مردانی که بلندقامت‌تر از خود آنان باشند ابراز نموده‌اند (۳۴). در مقابل امتیازی برای زنان بلندقامت نسبت به زنان متوسط‌قامت از لحاظ موفقیت توالدی وجود ندارد (۳۵). به نظر می‌رسد که بلندی قامت در ادراک جذابیت جسمانی زنان دارای اهمیت کمتری بوده و مردان در جستجوی زنان متوسط قامت هستند و آن‌ها را جذاب‌تر دانسته و قرارهای عشقی بیشتری با آن‌ها می‌گذارند (۲۹، ۳۶). LBR^۳ (نسبت پا به بالاتنه) نیز به عنوان یک شاخص ارتفاع مورد توجه پژوهش‌گران در این زمینه قرار گرفته است. اسوامی، این و فرهنگ^۴ گزارش کردند که این شاخص در قضاوت درباره‌ی جذابیت زنان و مردان به ایفای نقش می‌پردازد به این صورت که LBR بالاتر در زنان و LBR کمتر در مردان آن‌ها را جذاب‌تر نشان می‌دهد (۲۳). این نویسندگان اشاره کردند که این شاخص ممکن است در زنانه‌تر به نظر آمدن افراد تاثیر داشته باشد. وزن بدن و نسبت کمر به باسن^۵ (WHR) نیز دو متغیر مرتبط با هم و دو شاخص مهمی هستند که پیشینه‌ی پژوهشی حوزه‌ی جذابیت بدنی را تحت تسلط خود دارند (۳۷). توی، میسی، امری، کورنلسن^۶ معتقدند که شاخص توده‌ی بدن بین ۲۰ تا ۲۴، در مقایسه با WHR، شاخص بهتری برای جذابیت است. در پژوهش آنان با استفاده از تصاویر زنان، شاخص توده‌ی بدن نسبت به شاخص WHR، پیش‌بینی کننده‌ی قوی‌تری برای جذابیت بدنی بود. نویسندگان مذکور بیان کردند که شاخص توده‌ی بدنی نشانگر

^۳ Leg-to-Body Ratio (LBR)^۴ Swami, Einon and Furnham^۵ Waist-to Hip Ratio^۶ Tove'e, Maisey, Emey and Cornelissen^۱ Investment^۲ Resources

قلب و ریه^۴ است و تا حد زیادی توانایی کار کردن را منعکس می‌نماید (۴۲).

به طور کلی در زمان‌های بسیار قدیم، معیشت قویا وابسته به فعالیت‌های فیزیکی بوده و زنده ماندن بسته به پیاده روی‌های طولانی و شکار بود. بنا بر این احتمالاً مردان ورزیده بهتر می‌توانستند از خود و خانواده‌شان در مقابل خطرات، تهدیدکننده‌ی سلامتی حفاظت نمایند (۴۳، ۲۲). هم‌چنین بین ورزیدگی جسمانی^۵ و جذابیت جسمانی و نیز موفقیت جفت‌گیری^۶ رابطه‌ی مثبت وجود داشته است و رابطه‌ی بین ورزیدگی جسمانی و موفقیت همسری تا حدودی ناشی از جذابیت بدنی بود است (۲۲). بنا بر این به نظر می‌رسد که جذابیت بدنی مردان نشانه‌ی ورزیدگی جسمانی آن‌ها بوده و چهره و بدن مردان آشکارکننده‌ی اشکال متمایز ارزش همسری مردان است.

باس در پژوهش ملاک‌های همسرگزینی ۳۷ فرهنگ متفاوت نشان داد که با وجود پراکندگی‌های منحصر به فرد فرهنگی مربوط به هر نمونه، اگرچه اشتراک عمده‌ای میان تمام نمونه‌ها وجود داشت اما در عین حال هر فرهنگ در ملاک‌های همسرگزینی تربیت خاص خود را دارا است. در مقایسه‌ی نمونه‌ی ایرانی پژوهش مذکور با سایر نمونه‌های خاورمیانه، کمترین اشتراک با میانگین‌های بین‌المللی مربوط به نمونه‌ی ایرانی بوده است (۲). در پژوهشی که با دانشجویان دانشگاه شیراز انجام گرفت به ۴ ملاک تعهد، پاکدامنی، اخلاق و سلامت به عنوان مهم‌ترین ملاک‌ها در گروه زن و مرد، متاهل و مجرد اشاره شد. ضمن آن که عوامل مالی نیز یک ملاک مهم در انتخاب همسر زنان بود. ملاک ظاهر و قیافه‌ی همسر در گروه مردان (چه مجرد و چه متاهل) در مقایسه با ملاک‌های دیگر کم‌اهمیت‌تر بود (۴۴). در پژوهش دیگری که در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی یزد انجام گرفته است به اهمیت ۵ ملاک: با ایمان بودن، خوش اخلاقی، مسئولیت‌پذیری، وفاداری و جذابیت جسمانی در دانشجویان تأکید شده است (۴۵).

مستقیم‌تر توانایی باروری و تناسلی زنان است زیرا زنان بسیار لاغر (شاخص توده‌ی بدنی کمتر از ۱۵) ممکن است مانند بیماران مبتلا به بی‌اشتهایی روانی دچار قطع قاعدگی شوند (۱۴).

از سوی دیگر به نظر می‌رسد همان‌گونه که رنگ در انتخاب جفت‌پرنندگان تأثیر دارد، در انسان‌ها نیز رنگ پوست ایفاگر نقش مهمی در انتخاب همسر باشد (۳۹، ۳۸). شاید چون پوست‌های روشن^۱ مشخصه‌ی جوانی، طراوت و مطلوبیت هستند، جذاب‌تر ادراک می‌شوند. علاوه بر این به نظر می‌رسد توزیع رنگ پوست صورت نیز تأثیر معنی‌داری بر ادراک سن و جذابیت چهره به ویژه در زنان داشته باشد و این تأثیر مستقل از شکل صورت و توپوگرافی سطح پوست است (۴۰). فینک و گرامر و تورنیل نیز نشان دادند که بافت پوستی صورت زنان بر قضاوت مردان نسبت به جذابیت صورت آنان تأثیر دارد. هم‌چنین پوست‌های همگن^۲ (مشخصه‌ای که هم شامل رنگ و هم توپوگرافی سطح پوست می‌شود) جذاب‌تر به نظر می‌رسند. ضمن آن که پوست‌های اندکی مایل به سرخ (نشان‌دهنده‌ی گردش خون کارآمد) جذاب‌تر و سالم‌تر در نظر گرفته می‌شوند. هم‌چنین سلامت ظاهری پوست بر جذابیت چهره‌ی مردان مستقل از شکل صورت تأثیر دارد (۳۸).

اگرچه جذابیت جسمانی شاخص مهم‌تری برای ارزیابی ارزش همسری زنان در مقایسه با مردان است و حجم بالایی از پژوهش‌ها نیز به بررسی جذابیت جسمی زنان پرداخته‌اند اما این به معنای بی‌اهمیت بودن این شاخص در مردان نیست. باید گفت که به طور کلی تفاوت‌های ساختاری چهره‌ای در مردان و زنان وجود دارد. به عنوان مثال مردان چانه‌های پهن‌تر و کشیده‌تر و چشم‌های تنگ‌تر و گودتر ناشی از ایجاد خط ابرو (پیشانی) و لب‌های نازک‌تر دارند (۴۱).

در دوران باستان^۳ ورزیدگی و جذابیت جسمانی مولفه‌ای از ارزش همسری مردان به شمار می‌رفته است و به نظر می‌رسد ورزیدگی جسمانی مربوط به مهارت‌ها و توانایی‌های حرکتی، استحکام (نیرومندی) و استقامت ماهیچه‌های بدن و قدرت

^۴Cardiorespiratory Power

^۵Physical Fitness (PF)

^۶Mating Success

^۱Paler Skin

^۲Homogeneous Skin

^۳Ancestral

ملاک‌های انتخاب همسر، میزان تفاوت سن بین زوجین، جزئیات ظاهری صورت (شکل کلی، بینی، چانه، دهان)، گردن، قد و وزن وجود دارد؟

روش کار

پژوهش حاضر از یک سو جز طرح‌های پیمایشی^۱ محسوب می‌شود چون در تلاش برای بررسی نقش خصوصیات بدنی و فیزیکی در انتخاب همسر می‌باشد و از سوی دیگر چون قصد مقایسه‌ی معیارهای انتخاب همسر را در سنین مختلف، زنان و مردان، مجردها و متاهلین دارد، جزو طرح‌های علی مقایسه‌ای نیز محسوب می‌گردد، جامعه‌ی آماری این پژوهش کلیه‌ی دانشجویان مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاه‌های تهران، شاهد، شهید بهشتی، تربیت مدرس، الزهراء، علم و فرهنگ (غیرانتفاعی)، دانشگاه آزاد (واحد یادگار امام، تهران مرکز، تهران جنوب) می‌باشد که از بین این جامعه‌ی آماری تعداد ۱۱۲۶ نفر شامل ۴۳۲ پسر و ۶۹۴ دختر به شیوه‌ی نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. به منظور رعایت مسایل اخلاقی و فراهم آوردن فضای امن برای آزمودنی‌ها چنانچه آزمودنی مایل به تکمیل پرسش‌نامه نبود، می‌توانست آزادانه از شرکت در پژوهش امتناع ورزد و علاوه بر این به آزمودنی‌ها مواردی مانند "پاسخ‌های شما به صورت گروهی برای استفاده در یک تحقیق مورد استفاده قرار خواهند گرفت، نیازی به ذکر نام نیست و هیچ پاسخ درستی وجود ندارد. نظر شما هر چه باشد برای ما محترم است" توضیح داده شد.

ابزار این پژوهش، پرسش‌نامه‌ای محقق ساخته مشتمل بر معیارهای بدنی و فیزیکی انتخاب همسر بود که برای تهیه‌ی ماده‌های آن از دو روش استفاده گردید: ۱- بررسی ملاک‌های جذابیت فیزیکی موجود در متون پژوهشی، ۲- نظرخواهی از دانشجویان.

برای جمع‌آوری نظرات آنان در مورد ملاک‌های جذابیت فیزیکی همسر، از دانشجویان دختر و پسر خواسته شد که

در پژوهش دیگری که با زوجین در شرف ازدواج شهر تهران در سال ۱۳۸۴ صورت گرفته است اولویت‌های اول در انتخاب همسر، اصالت خانوادگی، عدم نقص عضو ظاهری، صداقت، معاشرتی بودن، اعتقاد به برابری زن و مرد و اولویت‌های آخر تعداد اعضای خانواده، رنگ پوست، عدم اعتیاد به سیگار، کارمند بودن و همشهری بودن گزارش شده است (۴۶).

نظر به آن که ازدواج اولین و مهم‌ترین مرحله‌ی چرخه‌ی زندگی خانوادگی محسوب می‌شود و مهم‌ترین عامل در ایجاد جامعه‌ی سالم است (۴۷)، پدیده‌ای بسیار مهم قلمداد می‌شود و در این مقوله، همسرگزینی به عنوان سنگ بنای اولیه‌ی تشکیل خانواده از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. از یک سو ایران هم‌چون سایر کشورهای جهان سوم در مرحله‌ی گذر از سنت به مدرنیته است که این امر تغییرات اجتماعی وسیعی را در همه‌ی پدیده‌های اجتماعی از جمله در ازدواج و همسرگزینی ایجاد نموده و از سوی دیگر با توجه به میزان بالای زاد و ولد در دهه‌ی ۱۳۶۰ و جوان بودن جمعیت کنونی ایران و نیز افزایش جمعیت دانشجویی کشور و با توجه به قرار داشتن جمعیت دانشجویی در مرحله‌ی ۶ اریکسون (صمیمیت در برابر انزوا)، در دوران کنونی ضرورت مطالعه‌ی ازدواج و ملاک‌های همسرگزینی دارای اهمیت خاصی می‌باشد. علاوه بر این اگرچه پژوهشگران در پژوهش‌های مختلف به نقش زیبایی و جذابیت همسر به عنوان یک ملاک مهم همسرگزینی تاکید داشته‌اند اما تعریفی از آن ارائه نداده‌اند. به عبارت دیگر اطلاعات ما در خصوص ملاک‌های جذابیت و زیبا به نظر آمدن از دیدگاه جمعیت جوان کشور بسیار محدود و ناچیز است. بنا بر این پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش معیارهای انتخاب همسر، به ویژه معیارهای بدنی و فیزیکی در انتخاب همسر در دانشجویان و مقایسه‌ی این معیارها در دانشجویان دختر و پسر، متاهل و مجرد و هم‌چنین در سنین مختلف اجرا گردید و درصدد است تا پاسخ‌گوی این پرسش‌های پژوهشی باشد که چه تفاوتی بین دختران و پسران دانشجویان متاهل و مجرد و دانشجویان با سنین پایین‌تر و بالاتر در

^۱ Survey Study

نتایج مربوط به دیدگاه دانشجویان درخصوص تفاوت سن با همسر نیز نشان‌گر آن است که حدود ۹۵ درصد دختران علاقه‌مندند همسران بزرگ‌تر از خود داشته باشند و ۴/۵ درصد اعتقاد به هم‌سن بودن همسر دارند.

جدول ۱- نتایج مربوط به معیارهای انتخاب همسر دختران و پسران دانشجوی دانشگاه‌های تهران

اولویت					
اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم
مذهبی	موقعیت	موقعیت	گرم و	زیبایی و	موقعیت
بودن	اجتماعی	خانوادگی	هیجانی	جذابیت	اقتصادی
۲۶/۷٪	۲۶/۴٪	۲۰/۰٪	۱۳/۱٪	۶/۶٪	۳/۶٪
زیبایی و	مذهبی	موقعیت	موقعیت	گرم و	موقعیت
جذابیت	بودن	خانوادگی	اجتماعی	هیجانی بودن	اقتصادی
۲۹/۹٪	۱۹/۷٪	۱۸/۱٪	۱۳/۴٪	۱۳/۰٪	۳/۷٪

در مقابل ۷۳ درصد پسران ترجیح می‌دهند که همسرشان از آن‌ها کوچک‌تر، ۲۱ درصد هم‌سن بودن با همسر و تنها ۵/۱ درصد از پسران همسران بزرگ‌تر از خود را می‌پسندیدند. اختلاف دو جنس از لحاظ این متغیر با استفاده از مدل χ^2 برابر با ۸۸۳ است که در سطح $P < ۰/۰۰۱$ معنی‌دار است. هم‌چنین میانگین تفاوت سن مطلوب از دیدگاه دختران ۴/۵ سال و از دیدگاه پسران ۳/۳ سال می‌باشد. از سوی دیگر نتایج مربوط به سؤال‌های مرتبط با جزئیات ظاهری صورت در زنان و مردان نشان می‌دهد که حدود ۶۴ درصد زنان و ۴۲ درصد مردان شکل ظاهری صورت همسر خود را معمولی (نه گرد و نه دراز) اعلام داشتند ($P < ۰/۰۰۰۱$ و $\chi^2 = ۵۹/۵۳$) ۶۱ درصد دختران رنگ پوست مطلوب همسر خود را سبزه و ۵۱ درصد پسران سفید را می‌پسندند ($P < ۰/۰۰۰۱$ و $\chi^2 = ۱۳۸/۲۷$) شکل بینی مطلوب همسر از دیدگاه ۴۸ درصد دختران کشیده بود. در حالی که ۵۸ درصد پسران بینی کوچک دختران را می‌پسندیدند ($P < ۰/۰۰۰۱$ و $\chi^2 = ۱۰۹/۲۶$). در مورد شکل دهان ۸۷ درصد دختران و ۵۱ درصد پسران شکل دهان معمولی را ترجیح می‌دادند حدود ۴۵ درصد پسران نیز شکل دهان غنچه‌ای دختران را ترجیح می‌دادند ($P < ۰/۰۰۰۱$ و $\chi^2 = ۲۰۹/۲۱$)، ترجیح ۷۰ درصد دختران بلند قامت بودن پسران

چهره‌ای ایده‌آل همسر را در یک فرمت باز پاسخ توصیف نمایند. با توجه به این اطلاعات پرسش‌نامه‌ی محقق ساخته با عنوان "بررسی معیارهای فیزیکی انتخاب همسر" طراحی شد که شامل سه بخش اصلی می‌باشد، قسمت اول پرسش‌نامه شامل ۸ سؤال است که مربوط به خصوصیات جمعیت‌شناختی آزمودنی‌ها و خصوصیات بدنی و فیزیکی آنان می‌شود. قسمت دوم ۲۶ سؤال بسته پاسخ مربوط به ملاک‌های فیزیکی و بدنی انتخاب همسر مطلوب می‌باشد و قسمت سوم با ۱۳ سؤال بسته پاسخ و ۲ سؤال باز پاسخ، خصوصیات کلی انتخاب همسر را ارزیابی می‌کند. پس از ساخت، پرسش‌نامه طی یک مطالعه‌ی مقدماتی توسط ۳۰ نفر از دانشجویان تکمیل گردید و نظرات آن‌ها در مورد پرسش‌نامه جمع‌آوری و مورد استفاده قرار گرفت. به منظور احراز پایایی بازآزمایی پس از دو هفته این پرسش‌نامه مجدداً توسط این ۳۰ نفر تکمیل گردید که میزان پایایی بازآزمایی با استفاده از فای‌کرامر برای کلیه ملاک‌های انتخاب همسر از ۰/۹ بالاتر بود. روایی این پرسش‌نامه با استفاده از نظرات متخصصین (روایی محتوی) محاسبه گردید که نشان‌دهنده‌ی روایی قابل قبول و معنی‌دار در سطح $P < ۰/۰۰۵$ می‌باشد. داده‌ها پس از جمع‌آوری با استفاده از روش‌های فراوانی، درصد فراوانی، میانگین، انحراف معیار و آزمون همگونی χ^2 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

نتایج

اطلاعات جمعیت‌شناختی گروه مورد مطالعه نشان‌دهنده‌ی این مسئله است که حدود ۶۱/۶ درصد آزمودنی‌ها دختر و ۳۸/۴ درصد پسر می‌باشند. میانگین سن آزمودنی‌ها ۲۲/۳ سال با انحراف معیار ۳/۴ می‌باشد. ۲۱/۷ درصد آزمودنی‌ها از دانشگاه تهران، ۱۸/۱ درصد دانشگاه شهید بهشتی، ۱۸ درصد دانشجوی دانشگاه شاهد، ۱۲/۵ درصد دانشگاه غیرانتفاعی علم و فرهنگ، ۱۲/۴ درصد از دانشگاه الزهراء، ۱۲ درصد دانشجوی دانشگاه آزاد ۵/۲ درصد دانشجوی دانشگاه تربیت مدرس بودند و ۹۰/۷ درصد دانشجویان مجرد و ۹/۳ متاهل بودند. نتایج مربوط به معیارهای انتخاب همسر دختران و پسران دانشجوی در جدول (۱) آمده است.

پایین‌تر و بالاتر در ملاک‌های انتخاب همسر، کل آزمودنی‌ها بر اساس سن به ۳ طبقه تقسیم شدند، سپس پاسخ سؤال‌های مربوط این سه گروه با هم مقایسه شدند. نتایج مربوط به معیارهای انتخاب همسر در این ۳ گروه سنی در جدول زیر آمده است. میزان اختلاف سن مطلوب از دیدگاه دانشجویان سنین مختلف نیز در جدول (۵) آمده است.

جدول ۴- نتایج مربوط به معیارهای انتخاب همسر در دانشجویان

در سنین مختلف

اولویت					
سن	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم
۱۸-۲۲ سال	مذهبی	موقعیت	موقعیت	زیبایی و	گرم و
	بودن	خانوادگی	اجتماعی	جذابیت	هیجانی
	۷۲/۴	۶۲/۲	۷۲/۵	۷۱/۱	۷۱/۶
۲۲-۲۵ سال	موقعیت	مذهبی	موقعیت	زیبایی و	گرم و
	اجتماعی	بودن	خانوادگی	جذابیت	هیجانی
	۷۲/۴	۷۲/۲	۷۱/۴	۷۱/۵	۷۱/۹
۲۵ سال به بالا	موقعیت	مذهبی	موقعیت	زیبایی و	گرم و
	خانوادگی	بودن	جذابیت	اجتماعی	هیجانی
	۷۱/۹	۷۱/۱	۷۱/۱	۷۱/۹	۷۱/۴

جدول ۵- نتایج مربوط به دیدگاه دانشجویان در خصوص تفاوت

سن با همسر به تفکیک سن بر حسب درصد فراوانی

سن	جنسیت	بزرگ‌تر	کوچک‌تر	همسن
۱۸-۲۲ سال	دختر	۹۳/۲	۰/۷	۴
	پسر	۷	۶۴/۳	۲۸
۲۲-۲۵ سال	دختر	۹۲/۵	۰/۶	۲/۵
	پسر	۵/۷	۷۵	۱۸/۲
۲۵ سال به بالا	دختر	۸۶/۸	۰	۱۱/۳
	پسر	۳/۶	۸۰/۷	۱۰/۸

نتایج مربوط به وضعیت چهره و شکل ظاهری همسر از دیدگاه دانشجویان نشان داد که ۵۰ درصد دانشجویان در هر سه گروه سنی شکل ظاهری صورت را معمولی انتخاب کردند ($P < 0.001$ و $\chi^2 = 27.61$). ۸۰ درصد گروه سنی ۱۸ تا ۲۲ ساله و ۶۵ درصد گروه سنی ۲۲ تا ۲۵ سال و ۶۷ درصد گروه سنی ۲۵ سال به بالا، شکل دهان همسر را معمولی انتخاب کردند و حدود ۳۰ درصد گروه می‌پسندیدند ($P < 0.001$ و $\chi^2 = 28.32$). حدود ۹۰ درصد سنی ۲۲ تا ۲۵ سال دهان غنچه

بود و ۶۵ درصد پسران، دخترانی با قد متوسط را ترجیح می‌دادند ($P < 0.001$ و $\chi^2 = 150.88$) ولی از لحاظ شاخص وزن هر دو گروه وزن متوسط را ترجیح داده و تقریباً ۲۰ درصد پسران به دنبال همسر سبک وزن بودند ($P < 0.001$ و $\chi^2 = 83.64$). نتایج مربوط به معیارهای انتخاب همسر دانشجویان متاهل و مجرد در جدول (۲) آمده است.

جدول ۲- نتایج مربوط به معیارهای انتخاب همسر دانشجویان به

تفکیک وضعیت تاهل

اولویت					
سن	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم
مجرد	مذهبی	موقعیت	موقعیت	زیبایی و	گرم و
	بودن	اجتماعی	خانوادگی	جذابیت	هیجانی
	۷۲/۷	۷۱/۹	۷۱/۳	۷۱/۳	۷۱/۶
متاهل	مذهبی	موقعیت	موقعیت	گرم و	زیبایی و
	بودن	اجتماعی	خانوادگی	هیجانی	جذابیت
	۷۲/۲	۷۱/۴	۷۱/۴	۷۱/۵	۷۱/۹

میزان اختلاف سن مطلوب از دیدگاه دانشجویان متاهل و مجرد نیز در جدول (۳) آمده است.

جدول ۳- نتایج مربوط به دیدگاه دانشجویان در خصوص تفاوت

سن با همسر به تفکیک وضعیت تاهل بر حسب درصد

وضعیت تاهل	جنسیت	بزرگ‌تر	کوچک‌تر	همسن
مجرد	دختر	۹۱/۸	۰/۷	۴/۴
	پسر	۶/۲	۷۱/۶	۲۰/۷
متاهل	دختر	۹۳	۱/۴	۴/۲
	پسر	۰	۷۸/۳	۱۸/۸

نتایج مربوط به سؤال‌های مرتبط با خصوصیات ظاهری صورت و گردن در دو گروه دانشجویان مجرد و متاهل نشان‌دهنده عدم تفاوت معنی‌دار دو گروه در انتخاب یا اولویت قرار دادن این معیارها است فقط از لحاظ وزن تفاوت معنی‌داری بین مجردها و متاهلین وجود دارد و ۸ درصد مجردین وزن سنگین را مطلوب می‌دانند در حالی که ۲۰ درصد متاهلین در انتخاب همسر وزن سنگین را مبنای قرار داده‌اند که معجزه‌آسا دو برابر با ۱۶/۳ در سطح ($P < 0.001$) معنی‌دار است. برای پاسخ‌گویی به پرسش تفاوت دانشجویان با سنین

را دانشجویان گروه سنی ۱۸ تا ۲۲ ساله و ۲۲ تا ۲۵ سال رنگ پوست همسر خود را سفید یا سبزه ترجیح داده‌اند ($P < 0/007$) و $(\chi^2 = 17/58)$. هم‌چنین از لحاظ ترجیح شکل ظاهری چانه و $(\chi^2 = 16/36)$ و $P < 0/001$ و شکم ($\chi^2 = 26/71$) و $P < 0/001$ اختلاف معنی‌داری بین گروه‌های مختلف وجود دارد. از لحاظ میزان قد مطلوب گروه سنی ۱۸ تا ۲۲ ساله بیشترین تمایل به انتخاب همسران بلند قد دارند در حالی که گروه سنی ۲۵ سال به بالا قد متوسط را بیشتر ترجیح می‌دهند ($P < 0/02$) و $(\chi^2 = 11/27)$ و اختلاف بین گروه‌های سنی از لحاظ آماری معنی‌دار است ولی بین گروه‌های سنی مختلف از لحاظ انتخاب وزن و بینی تفاوت معنی‌دار وجود ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی نقش معیارهای انتخاب همسر به ویژه معیارهای فیزیکی و بدنی در انتخاب همسر توسط دختران و پسران دانشجو بود. همان‌طور که نتایج نشان داد به طور کلی پسران در مقایسه با دختران در انتخاب اولویت اول خود زیبایی زن را ملاک قرار داده‌اند. در حالی که اولویت اول انتخاب دختران مسایل مذهبی و مذهبی بودن مرد می‌باشد. تفاوت آماری بین دو جنس از لحاظ اولویت اول انتخاب همسر معنی‌دار بود. این تغییر جهت و نگرش مردان در جامعه و در اولویت قرار دادن نقش زیبایی دختران در انتخاب همسر می‌تواند علل متعدد و متفاوتی داشته باشد و نیز تبعات مختلفی را در زندگی مشترک آنان ایجاد نماید. با توجه به شرایط فعلی جامعه و نگرانی بسیاری از خانواده‌ها و مسئولین در خصوص به تاخیر افتادن سن ازدواج، این موضوع قابل تامل و بررسی بیشتر است. از یک سو اهمیت دادن به زیبایی همسر در فرهنگ ملی و مذهبی جامعه‌ی ما به چشم می‌خورد و مردان برای انتخاب همسران زیبا توسط آموزه‌های دینی و نیز آموزه‌های تربیتی خانواده تشویق شده و می‌شوند از سوی دیگر همان‌گونه که جانسن در پژوهش خود به آن اشاره می‌کند ممکن است با توجه به آن که همسران زیبا احتمال بارور شدن شریک جنسی‌شان را بالا می‌برند (۲۰)، یکی دیگر

از دلایل گرایش بالای پسران در اولویت دادن به زیبایی، علاقه‌ی آنان برای باقی گذاشتن نسلی از خود باشد. در مقابل علاقه‌ی دختران به مذهبی بودن همسر شاید بدان علت باشد که ممکن است دختران تصور کنند افراد مذهبی تعهد و پایبندی بیشتری نسبت به زندگی نشان می‌دهند که هم‌سو با یافته‌های لی، بیلی، کنریت و لینسنمایر است که معتقدند دختران به امکانات و تعهد بیش از سایر ملاک‌های انتخاب همسر اهمیت می‌دهند (۴۸). علاوه بر این با توجه به نقش دین و مذهب به عنوان یک عامل تاثیرگذار در زندگی فردی و اجتماعی مردم ایران، ممکن است دختران اعتماد بیشتری نسبت به این افراد داشته باشند. این فرض‌ها را می‌توان در قالب پژوهش مستقلی به بوته‌ی آزمایش سپرد. البته این نکته را نباید از نظر دور داشت که موقعیت اجتماعی پسران به عنوان رتبه‌ی دوم اولویت انتخاب همسر دختران با اختلاف اندکی نسبت به اولویت اول آن‌ها قرار می‌گیرد که با یافته‌های گریدمیر که به اهمیت موقعیت اجتماعی همسر نزد دختران تاکید می‌کند هم‌سو است (۴۹). در مورد این یافته یک تبیین احتمالی می‌تواند آن باشد که این پژوهش در دختران تحصیل کرده صورت گرفته است ممکن است برای دختران این قشر موقعیت اجتماعی افراد جذاب‌تر از سایر ملاک‌ها باشد و نیز از نظر آن‌ها مردی با موقعیت اجتماعی بالاتر می‌تواند تناسب بیشتری با آن‌ها داشته باشد. علاوه بر این ممکن است دختران اعتقاد داشته باشند که موقعیت بالای اجتماعی می‌تواند موقعیت بالایی از لحاظ اقتصادی در پی داشته باشد. یافته‌ی دیگر پژوهش حاضر آن است که با وجود افزایش سن ازدواج در جامعه، هنوز ۹۵ درصد دختران معتقدند که سن شوهرشان باید بیشتر از آنان باشد. ۷۳ درصد پسران نیز اعتقاد دارند که باید همسران کوچک‌تر از خود داشته باشند که این موضوع وجود اختلاف سن را نیز تایید می‌نماید. نتایج این پژوهش با شماری از تحقیقات پیشین هم‌سو می‌باشد (۷-۱۰). ضمن این که این یافته می‌تواند مبین فرهنگ ایرانی اسلامی گروه نمونه نیز باشد که بزرگ‌تر بودن مرد از زن از لحاظ اجتماعی فرهنگی بیشتر مورد پسند و پذیرش قرار می‌گیرد. از سوی دیگر به دلیل آن که

دختران زودتر از پسران به بلوغ جسمی و فکری می‌رسند، این یافته می‌تواند اهمیت پختگی و بلوغ همسر را برای زنان مورد تایید قرار دهد و همان طور که در بهداشت روانی ازدواج نیز مطرح است داشتن حداقل اختلاف سن بین زوجین می‌تواند در افزایش دادن سطح رضایتمندی زناشویی تاثیر بگذارد. ضمن آن که جوان‌تر بودن زن می‌تواند از نظر تکاملی سرمایه‌گذاری مرد را افزایش دهد و نشانه‌ی سلامتی، جذابیت و قدرت باروری زن باشد، فرصتی برای اقتدار مرد در منزل فراهم آورد.

نتایج مربوط به معیارهای فیزیکی و بدنی انتخاب همسر در پسران و دختران دانشجویان نیز نشان می‌دهد که رنگ پوست، قد، وزن همسر نقش مهمی را در انتخاب همسر دارد و در تمامی موارد بین دختران و پسران دانشجویان تفاوت معنی‌دار وجود دارد. این یافته نیز در راستای یافته‌ی پژوهش‌هایی است که به نقش مهم جذابیت جسمانی در انتخاب همسر در هر دو جنس (۲۱-۱۸) و نیز به عنوان نشانه‌ای از ارزش همسری افراد معتقدند (۲۲).

هم چنین نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین دختران و پسران در ارتباط با میزان قد مطلوب همسر خود تفاوت معنی‌دار وجود دارد. این یافته در راستای نتایج پژوهش‌هایی است که ترجیح زنان برای همسران بلند قامت‌تر از خود را مورد تایید قرار داده‌اند (۳۳، ۳۴)، ضمن این که پژوهش حاضر همسو با یافته‌هایی است که قامت بلند را در ادراک از جذابیت جسمانی زنان دارای اهمیت کمتری می‌دانند و معتقدند مردان در جستجوی زنان متوسط قامت که آن‌ها را جذاب‌تر می‌دانند بوده و قرارهای عشقی بیشتری با این زن‌ها می‌گذارند (۳۱، ۳۵، ۳۶).

علاوه بر این نتایج پژوهش نشان داد که بین مردان و زنان متأهل و مجرد، اختلاف قابل توجهی در معیارهای انتخاب همسر وجود ندارد که ممکن است نشان‌دهنده‌ی عدم تاثیر ازدواج در تغییر نگرش دانشجویان نسبت به خصوصیات فیزیکی و بدنی همسران‌شان می‌باشد. هم چنین با افزایش سن، برخی از شاخص‌های انتخاب همسر تغییر می‌کند. با وجود این

که انتظار می‌رود با افزایش سن جزئیات ظاهری همسر در مردان مدنظر قرار نگیرد نتایج پژوهش حاضر خلاف این را ثابت کرد و با افزایش سن جزئیات ظاهری بیشتر مورد توجه قرار گرفت.

ترجیح بانوان برای مردانی با پوست سبزه، بینی کشیده، دهان معمولی، بلند قامت و ترجیح مردان برای زنان با رنگ پوست سفید، دهان غنچه‌ای، قامت متوسط و دیگر یافته‌ها می‌تواند بیانگر سلیقه جوانان دانشجوی ایرانی باشد.

باید توجه داشت که به دلیل عدم دسترسی به پژوهش دیگری در خصوص ویژگی‌های مطلوب بدنی و فیزیکی و وجود برخی محدودیت‌های اداری و عملی تحقیقاتی از این دسته در دانشگاه‌ها، از دانشجویان خواسته شد به سئوالات جزئی پاسخ دهند و با توجه به کلی بودن ادراک و این که قضاوت در خصوص زیبایی یک فرد باید به صورت کلی صورت بگیرد بهتر است پژوهش دیگری با استفاده از تصاویر افراد و یا اعضای مختلف بدن و صورت انجام شود.

هم چنین توجه به این نکات ضروری است که این پژوهش فقط بر روی دانشجویان صورت گرفته است و امکان اجرای همزمان روی زوجین میسر نبوده است. بنا بر این در تعمیم‌پذیری یافته‌ها جای تأمل بوده و با وجود همه‌ی این محدودیت‌ها یافته‌های پژوهش حاضر زمینه را برای انجام پژوهش‌های بیشتری با توجه به مسائل ظاهری و بدنی در انتخاب همسر فراهم می‌آورد.

تشکر و قدردانی

از همکاری بی چشم داشت خانم سارا کلاتری، نرجس عرفان‌منش، آقایان محمدمهدی خورشیدی و امید ساعد و نیز کلیه‌ی آزمودنی‌هایی که صادقانه به تکمیل پرسش‌نامه‌ها پرداختند، صمیمانه سپاسگزاری می‌نمایم. شایان ذکر است که مطالعه‌ی حاضر بدون حمایت مالی سازمان‌های دولتی و غیر دولتی انجام شده است و منافع نویسندگان پژوهش با موضوع رابطه‌ای نداشته است.

References

1. Mehrabizadehe Honarmand M. [Inquiry of single students' criteria for mate selection in Shahid Chamran University]. *Journal of Isfahan University (psychological and educational research)* 2006; 6: 23-44. (Persian)
2. Buss DM. International preferences in selecting mates: A study of 37 cultures. *J Cross Culture Psychol* 1990; 21(1): 5-47.
3. Lykken DT, Tellegen A. Is human mating adventitious or the result of lawful choice: A twin study of mate selection. *J Pers Soc Psychol* 1993; 65(1): 56-68.
4. Melamed T. Partner's similarity over time: The moderating effect of relationship status. *Pers Indiv Diff* 1994; 16(4): 641-4.
5. Crain WC. [The oriels of development: Concept and applications]. Fadaie F. (translator). 8th ed. Tehran: Roshd; 2003: 37. (Persian)
6. Maner JK, Gailliot MT, de Wall CN. Adaptive attentional attunement evidence for mating-related perceptual bias. *Evol Hum Behav* 2007; 28: 28-36.
7. Buss DM. Sex differences in human mate preferences: Evolutionary hypotheses tested in 37 cultures. *Behav Brain Sci* 1989; 12: 1-49.
8. Kenrick DT, Keefe RC. Age preferences in mates reflect sex differences in human reproductive strategies. *Behav Brain Sci* 1992; 15: 75-133.
9. Otta E, deSilva Queiroz R, de Sousa Campos L, Silveira MT. Age differences between spouses in a Brazilian marriage sample. *Evol Hum Behav* 1999; 20: 99-103.
10. Waynforth D, Dunbar RIM. Conditional mate choice strategies in humans: Evidence from lonely hearts advertisements. *Behavior* 1995; 132: 755-79.
11. Swami V, Furnham A. The science of attraction. *Psychologist* 2006; 19: 362-5.
12. Singh D. Adaptive significance of female physical attractiveness: Role of the waist-to-hip ratio. *J Pers Soc Psychol* 1993; 65: 293-307.
13. Tove'e MJ, Hancock P, Mahmoodi S, Singleton BR, Cornelissen PL. Human female attractiveness: Waveform analysis of body shape. *Proceedings of the Royal Society of London B* 2002; 269: 2205-13.
14. Tove'e MJ, Maisey, DS, Emery JL, Cornelissen PL. Visual cues to physical attractiveness. *Proceedings of the Royal Society of London B* 1998; 266: 211-8.
15. Shackelford TK. Self-esteem in marriage. *Pers Indiv Diff* 2001; 30: 371-90.
16. Kurzban R, Weeden J. Hurry date: Mate preferences in action. *Evol Hum Behav* 2005; 26: 227-44.
17. Buss DM. Sex differences in human mate preferences: Evolutionary hypotheses tested in 37 cultures. *Behav Brain Sci* 1989; 12: 1-49.
18. Rhodes G, Simmons LW, Peters M. Attractiveness and sexual behavior: Does attractiveness enhance mating success? *Evol Hum Behav* 2005; 26: 186-201.
19. Buss DM, Schmitt DP. Sexual strategies theory: An evolutionary perspective on human mating. *Psychol Rev* 1993; 100: 204-32.
20. Johnston VS. Mate choice decisions: The role of facial beauty. *Trends Cogn Sci* 2006; 10: 9-13.
21. Gangestad SW, Simpson JA. The evolution of human mating. Trade-offs and strategic pluralism. *Behav Brain Sci* 2000; 23: 573-644.
22. Honekopp J, Rudolph U, Beier L, Liebert A. Physical attractiveness of face and body as indicators of physical fitness in men. *Evol Hum Behav* 2007; 28: 106-11.
23. Swami V, Einon D, Furnham A. The leg-to-body ratio as a human aesthetic criterion. *Body Image* 2006; 3: 317-23.
24. Roberts JV, Herman CP. The psychology of height: An empirical review. In: Herman CP, Zanna MP, Higgins ET. (editors). *Physical appearance, stigma and social behavior*. 1st ed. Hillsdale, NJ: Erlbaum; 1986: 113-40.
25. Jackson LA, Ervin KS. Height stereotypes of women and men: The liabilities of shortness for both sexes. *J Soc Psychol* 1992; 132: 433-45.
26. Judge TA, Cable DM. The effect of physical height on workplace success and income: Preliminary test of a theoretical model. *J Appl Psychol* 2004; 89: 428-41.

27. Young TJ, French LA. Height and perceived competence of US presidents. *Percept Mot Skills* 1996; 82: 1002.
28. Higham PA, Carment WD. The rise and fall of politicians: The judged heights of Broadbent Mulroney and Turner before and after the 1988 Canadian federal election. *Can J Behav Sci* 1992; 24: 404-9.
29. Stogdill RM. Personal factors associated with leadership: A survey of the literature. *J Psychol* 1948; 25: 35-71.
30. Pawlowski B, Dunbar RIM, Lipowicz A. Tall men have more reproductive success. *Nature* 2000; 403:156.
31. Shepperd J, Strathman A. Attractiveness and height: The role of stature in dating preference, frequency of dating and perceptions of attractiveness. *Pers Soc Psychol Bull* 1989; 15: 617-27.
32. Nettle D. Height and reproductive success in a cohort of British men. *Hum Nat* 2002; 13: 473-91.
33. Pawlowski B, Koziel S. The impact of traits offered in personal advertisements on response rates. *Evol Hum Behav* 2002; 23: 139-49.
34. Pawlowski B. Variable preferences for sexual dimorphism in height as a strategy for increasing the pool of potential partners in humans. *Proceedings of the Royal Society of London B* 2003; 270: 709-12.
35. Nettle D. Women's height, reproductive success and the evolution of sexual dimorphism in modern humans. *Proceedings of the Royal Society of London B* 2002; 269: 1919-23.
36. Gillis JS, Avis WE. The male-taller norm in mate selection. *Pers Soc Psychol Bull* 1980; 6: 396-401.
37. Furnham A, Swami V, Shah K. Body weight, waist-to-hip ratio and breast size correlates of ratings of attractiveness and health. *Pers Individ Diff* 2006; 41: 443-54.
38. Fink B, Grammer K, Thornhill R. Human (*Homo sapiens*) facial attractiveness in relation to skin texture and color. *J Comp Psychol* 2001; 115(1): 92-9.
39. Van den Berghe PL, Frost P. Skin color preference, sexual dimorphism and sexual selection: A case of gene-culture co-evolution? *Ethn Racial Stud* 1986; 9: 87-118.
40. Fink B, Grammer K, Madsen PJ. Visible skin color distribution plays a role in the perception of age, attractiveness, and health in female faces. *Evol Hum Behav* 2006; 27: 433-42.
41. Thornhill R, Gangestad SW. Facial sexual dimorphism, developmental stability, and susceptibility to disease in men and women. *Evol Hum Behav* 2006; 27: 131-44.
42. Bouchard C, Shepard RJ. Physical activity, fitness, and health: The model and key concepts. In: Bouchard C, Shepard RG, Stephens T. (editors). *Physical activity, fitness, and health: International proceedings and consensus statement*. Champaign: IL Human; 1992: 77-88.
43. Mackinnon LT. Overtraining effects on immunity and performance in athletes. *Immunol Cell Biol* 2000; 78: 502-9.
44. Samani S. (editor). [Importance different criteria for mate selection in single and married]. *Proceeding of the 2nd Iranian Psychological Association*; 2006 May; Tehran. Iran; 2006: 152-5. (Persian)
45. Harazi MA, Hosseini M, Sadrian MR. [Inquiry of students' view about marriage in Shahid Sadoughi University of Medical Sciences]. *Journal of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences* 2001; 9(1): 37-43. (Persian)
46. Hoseini M, Mohamadi M, Yaghmaie F, Alavi Majd H. [Criteria of marrying couples for mate selection in Tehran]. *Pajoohandeh* 2008; 60: 505-12. (Persian)
47. Friedman M. *Family nursing research: Theory and practice*. 5th ed. New Jersey: Pearson education Inc; 2003: 23-55.
48. Li NP, Bailey JM, Kenrick DT, Linsenmaier JAW. The necessities and luxuries of mate preferences: Testing the trade Vs. *J Pers and Soc Psychol* 2000; 82: 947-55.
49. Greitemeyer T. What do men and women want in a partner? Are educated partners always more desirable? *J Exp Soc Psychol* 2007; 43: 180-94.